

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 2 שנה 2024

בית ספר: בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה B.A.

לוחמה פסיכולוגית

מרצים/ות:

פרופ' גבריאל וימן gabriel.weimann@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	6821	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	242682100	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

לוחמה פסיכולוגית

פרופ' גבי וימן

Weimann@com.haifa.ac.il

שעת קבלה: לאחר השיעור

כללי:

הלוחמה הפסיכולוגית (ל"פ) הינה אחד המרכיבים המרכזיים בניהול עימותים, מלחמות ומאבקים בין מדינות ובין ארגוני טרור למדינות. לוחמה פסיכולוגית היא צורת לוחמה המתנהלת בדרך כלל שלא באמצעות כלי נשק קונבנציונליים, אלא באמצעות מערכת מורכבת של תעמולה, כלים פסיכולוגיים וסוציולוגיים, ותמרון כלי תקשורת וזרימת מידע. מטרת הלוחמה הפסיכולוגית לפגוע ישירות ברוחו של האויב, ולהוריד את הביטחון העצמי ולפגוע ברוח האויב, במורל של הכוחות הלוחמים

שלו, ובקרב העורף האזרחי והלוגיסטי שלו. הקורס יתמקד בהכרת כלי התעמולה והלוחמה הפסיכולוגית והתפתחותם לאור השינויים שחלו בערוצי התקשורת ומהפיכת המידע.

במהלך הקורס תוצג ההתפתחות ההיסטורית של לוחמה פסיכולוגית מימי המקרא, מלחמות העולם, מלחמות קוריאה וויאטנם, מלחמות המפרץ, מלחמת רוסיה-אוקראינה ומלחמת ישראל-חמאס. כמו כן נכיר את השימוש שעושים ארגוני טרור מודרניים בלוחמה פסיכולוגית ככלי מאבק חשוב. לבסוף נבחן דרכי התמודדות עם לוחמה פסיכולוגית: מהם מנגנוני הגנה העשויים למזער את נזקי המותקף?

דרישות הקורס:

- נוכחות חובה בכל שיעור (בגלל אופיו האודיו-ויזואלי של הקורס לא ניתן להחמיץ שיעורים).
- קריאת חומר: בכל שיעור יינתן מאמר או פרק קריאה.
- עבודת סיום אישית שתהיה מחקר עצמאי של מקרה (Case Study) תוך שימוש בחומרי הקורס.

נושאי הקורס:

1. פתיחה: מהי לוחמה פסיכולוגית, ההיסטוריה העתיקה
2. אסטרטגיות, טקטיקות וכלים של לוחמה פסיכולוגית
3. לוחמה פסיכולוגית במלחמת העולם הראשונה
4. מערכת התעמולה הנאצית
5. לוחמה פסיכולוגית במלחמת העולם השנייה
6. התפתחות תחום הלוחמה הפסיכולוגית במהלך המלחמה הקרה
7. השימוש בלוחמה פסיכולוגית במלחמות קוריאה ווייטנאם
8. מלחמת המפרץ: ההצלחות של הלוחמה הפסיכולוגית
9. מלחמת רוסיה-אוקראינה: מדוע כשלה הלוחמה הפסיכולוגית הרוסית?
10. מתקפת החמאס 2023 כמתקפה פסיכולוגית
11. טרור מודרני ותעמולה: השימוש בלוחמה פסיכולוגית על ידי ארגוני טרור
12. לוחמה פסיכולוגית דיגיטלית: השימוש ברשתות חברתיות, אתרי רשת
13. לוחמת נגד ברשת: כיצד ניתן להתגונן ולתקוף לוחמה פסיכולוגית דיגיטלית
14. סיכום וסיום הקורס

על המרצה:

פרופ' גבי וימן פרופ' מן המניין באוניברסיטת רייכמן, ופרופ' אמריטוס בחוג לתקשורת, אוניברסיטת חיפה. תחומי מחקרו: השפעותיה של תקשורת המונים, תקשורת שכנועית (קמפיינים, מערכות בחירות), טרור ושימושיו בתקשורת, טרור ברשת. פרופ' וימן פרסם עד כה 9 ספרים, שמונה מונוגרפיות ולמעלה מ-200 מאמרים מדעיים ופרקי ספרים. הוא זכה במענקי מחקר בינלאומיים רבים והיה פרופסור אורח באוניברסיטאות מובילות בעולם ובהן סטנפורד, פנסילבניה, הופסטר, מרילנד, ג'ורג'טאון (ארה"ב), קרלטון (קנדה), מיינץ ומינכן (גרמניה), NYU בשנחאי (סין), NUS בסינגפור ועוד. האתר האישי:

<https://sites.google.com/com.haifa.ac.il/weimann/home>

מטרות הקורס

הלוחמה הפסיכולוגית (ל"פ) הינה אחד המרכיבים המרכזיים בניהול עימותים, מלחמות ומאבקים בין מדינות ובין ארגוני טרור למדינות. לוחמה פסיכולוגית היא צורת לוחמה המתנהלת בדרך כלל שלא באמצעות כלי נשק קונבנציונליים, אלא באמצעות מערכת מורכבת של תעמולה, כלים פסיכולוגים וסוציולוגים, ותמרון כלי תקשורת וזרימת מידע. מטרת הלוחמה הפסיכולוגית לפגוע ישירות ברוחו של האויב, ולהוריד את הביטחון העצמי ולפגוע ברוח האויב, במורל של הכוחות הלוחמים שלו, ובקרב העורף האזרחי והלוגיסטי שלו. הקורס יתמקד בהכרת כלי התעמולה והלוחמה הפסיכולוגית והתפתחותם לאור השינויים שחלו בערוצי התקשורת ומהפיכת המידע.

במהלך הקורס תוצג ההתפתחות ההיסטורית של לוחמה פסיכולוגית מימי המקרא, מלחמות העולם, מלחמות קוריאה וויאטנם, מלחמות המפרץ, מלחמת רוסיה-אוקראינה ומלחמת ישראל-חמאס. כמו כן נכיר את השימוש שעושים ארגוני טרור מודרניים בלוחמה פסיכולוגית ככלי מאבק חשוב. לבסוף נבחן דרכי התמודדות עם לוחמה פסיכולוגית: מהם מנגנוני הגנה העשויים למזער את נזקי המותקף?

מבנה ציון הקורס

ציון סופי מבוסס על עבודת סיום אישית שתהיה מחקר עצמאי של מקרה (Case Study) תוך שימוש בחומרי הקורס

שעות קבלת מרצה

שעת קבלה לאחר השיעור או לפניו.

רשימת קריאה

בכל שבוע יהיה פריט קריאה אחד שיועלה לאתר הקורס.